

Právní povaha potvrzení A1 o příslušnosti k právním předpisům¹

The Legal Nature of Portable Document A1 on Compliance with Legal Regulations

Martin Štefko

Abstract: *One of the key requirements for the free movement of persons is to ensure the protection of migrants' social rights. Individuals rendering services in different Member States of the European Union shall not lose some or all accrued welfare rights because of their cross-border activities. This paper will demonstrate it with an example of drivers in the transport of goods. Our case is simple. It is about employers who used the essence of the business to maintain a fictitious seat in a low-wage Eastern European Member State, such as the Czech Republic, Latvia or Poland. Portable document A1 has become an important pillar of that coordination and its existence facilitates the freedom of movement. The purpose is to avoid any simultaneous application of national legislative systems which might result in a purposeless increase in the social security contributions of both the worker and the employer.*

Key Words: *Social Security Law; Portable Document A1; Coordination of Social Security Schemes; the European Union; the Czech Republic.*

Abstrakt: *Cílem tohoto příspěvku je analyzovat právní povahu potvrzení o příslušnosti k právním předpisům A1 v mezním případě kamionové přepravy zboží. Jedná se o případ, kdy dceřiná společnost mezinárodního koncernu rekrutuje řidiče v České republice s cílem využít nižší cenu práce a získat tak komparativní výhodu na vnitřním trhu. Potvrzení A1 je nepostradatelnou součástí unijní metody koordinace národních systémů sociálního zabezpečení. Ač se nejedná o rozhodnutí, je právně závazné, a to nejen v domovském státě, ale též v hostitelském státě. Přesto nelze ani v případě potvrzení A1 rezignovat na principy právního státu a je nutno umožnit existenci řízení o určení příslušnosti k sociálnímu a zdravotnímu pojištění.*

Klíčová slova: *Právo sociálního zabezpečení; potvrzení A1; koordinace sociálního zabezpečení; Evropská unie; Česká republika.*

¹ Tento příspěvek vznikl díky finanční podpory poskytnuté v rámci programu Cooperatio.

“One Ring to rule them all, One Ring to find them, One Ring to bring them all and in the darkness bind them.”

The Ring’s inscription,
J. R. R. Tolkien’s *The Lord of the Rings* (1954 – 1955)

Úvod

Česká republika slaví prvních 20 let v rámci Evropské unie. Jedna ze svobod, kterou nepochybně čeští zaměstnavatelé i čeští zaměstnanci využili, je svoboda volného pohybu služeb a svoboda volného pohybu pracovníků. V zájmu ulehčení situace, kdy některé státy se cítily ohroženy vyslanými zaměstnanci, došlo ze strany Administrativní komise² k přípravě formuláře, jež je znám jako potvrzení o příslušnosti k právním předpisům E-101, a posléze A1 (dále souhrnně jako „potvrzení A1“).³ Tyto formuláře byly připraveny nejprve k nařízení č. 3/58⁴ a s účinností k 1. říjnu 1972 k nařízení č. 1408/71 a s účinností od května 2010 k nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „nařízení č. 883/2004“). Toto potvrzení A1 se však též jaksi mimoděk stalo pomyslným prubířským kamenem podstaty a soudržnosti Evropské unie. Kamenem, na němž se třítí snaha podporovat i omezovat volný pohyb služeb. Koordinace sociálního zabezpečení by bez potvrzení A1 byla nemyšlitelná. Hned je však nutno dodat, že koordinace sociálního zabezpečení a s ní potvrzení A1 zůstanou pouze nejlepším ze špatných a neefektivních řešení, jenž v rámci nejen práva sociálního zabezpečení unijní právo nabízí.

Při zjevné nevýhodnosti koordinace sociálního zabezpečení by nemělo být opomenuto, že je to i potvrzení A1, které intuitivně nutí členské státy Evropské unie spolu jednat a hledat konsenzus, a to nejen na úrovni vládních delegací, ale zejména na úrovni národní moci výkonné a soudní. Decentralizace udělování potvrzení A1 vede ke vzniku četných praktických problémů, jež však není možné překonat jednotným metodickým výkladem, ač se mnohdy o to různé instituce Evropské unie snaží. Růz-

² V originále „Administrative Commission on Social Security for Migrant Workers“.

³ V tomto příspěvku odhlížíme od existence ostatních potvrzení či povolení, kterých jsou ovšem desítky. Tak například utrpěl-li zaměstnanec pracovní úraz, pak se v případě žádosti cizí kompetentní instituce vystavuje tzv. strukturovaný elektronický dokument DA002.

⁴ *Regulation No. 3/58 of the Council of 25 September 1958 concerning Social Security for Migrant Workers*. OJ EC 30, 1958-12-16, s. 561-596.

nost v názorech a právních výkladech je podstatou demokracie a možná je i za určitých okolností výhodná v rámci soutěže na vnitřním trhu.

Nicméně, právě v souvislosti s poskytováním služeb v jiném členském státu Evropské unie, smluvním státu Evropského hospodářského společenství a Švýcarsku vyvstala postupem času praxe, kdy tyto hostitelské státy⁵ namátkově a v některých sektorech ekonomiky i cíleně začaly provádět kontroly, zda vyslaný zaměstnanec disponuje potvrzením o příslušnosti českých předpisů, tedy o krytí systémem českého sociálního zabezpečení. Čím dál více jsou čeští vyslaní zaměstnanci kontrolováni ve státech jako Belgie, Rakousko či Švýcarsko. Cílem tohoto příspěvku je analyzovat právní podstatu potvrzení A1 v kritických situacích, kdy hostitelský stát chce trestat, kdy belgický či jiný trestní soudce vydá evropský zajišťovací příkaz pro neodvedení pojistného na sociální zabezpečení do sociálních fondů hostitelského státu.⁶ Kdy český zaměstnavatel riskuje, že potvrzení A1 vystavené Českou správou sociálního zabezpečení přejedou nástroje trestního práva hostitelského státu. V takových chvílích, kdy řídicí zaměstnanec či statutár je ve vazbě v hostitelském státě, se skutečně testuje, k čemu je vysílajícím zaměstnavateli a vyslanému zaměstnanci potvrzení A1 vystavené kompetentní institucí České republiky.

Pro názornou demonstraci byl vybrán standardizovaný příklad osoby vyslané z České republiky k poskytování služeb do jiného členského státu, typicky Německa, Rakouska či Slovenska.⁷ Jedná se o zaměstnance, který současně vykonává výdělečnou činnost ve dvou a více státech Evropské unie jako řidič mezinárodní kamionové dopravy.⁸ Netřeba dodávat, že v našem případě zaměstnavatel usídlený v České republice využije nižší cenu práce, a tím má i nižší cenu služby, a proto získá ekonomickou

⁵ Za hostitelský stát pro účely tohoto příspěvku považujeme jiný členský stát Evropské unie, smluvní stát Evropského hospodářského společenství a Švýcarsko.

⁶ Autor nenašel v tomto směru žádný článek či studii, která by podrobně analyzovala právní podstatu přenositelného dokumentu A1. Výjimkou je KOLDINSKÁ, K., G. PIKOROVÁ, L. ŠVEC a I. TOMĚŠ. *Sociální zabezpečení osob migrujících mezi státy EU*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 76-77. ISBN 978-80-7400-439-1.

⁷ Srovnej *Case of AFMB e.a. Ltd v. Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* [2020-07-16]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2020, C-610/18.

⁸ Není tedy agenturním zaměstnancem. Srovnej *Case of „TEAM POWER EUROPE“ EOOD v. Direktor na Teritorialna direksia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna* [2021-06-03]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2021, C-784/19. Česká republika má vlastní problematický příklad fingované přepravní společnosti například ve vztahu k Irsku.

výhodu na vnitřním trhu Evropské unie. Zaměstnanci pak, pochopitelně, nebudou čeští řidiči, kterých je málo, ale státní příslušníci Moldávie, Bulharska a Rumunska. Zaměstnavatel v České republice bude mít pouze nízký počet administrativního personálu. Ačkoli mezinárodní přeprava je klíčovým odvětvím pro hladké fungování vnitřního trhu Evropské unie, je zřejmé, že vnitrostátní legislativní systémy nejenže obecně vylučují krátká období z některých sociálních dávek (období strávená řidiči na dálnicích členských států), ale mají také problém s tím, že se mezinárodní dopravní koncerny snaží snížit cenu práce zakládáním rekruotačních center ve východní Evropě. Hostitelské státy přitvrdily a organizují stále častější dopravní kontroly. Pokud řidiči kamiónu chybí potvrzení A1,⁹ může to mít nepříjemné důsledky pro něj i pro jeho zaměstnavatele.¹⁰

1 Počet potvrzení A1 udělených v roce 2022

Eurostat pravidelně publikuje data k vydaným potvrzením A1.¹¹ Tato data jsou pak interpretována v několika vědeckých studiích, a to spíše skepticky.¹² Kromě toho existují určitá data k podvodům v sociálním zabezpečení, jež částečně jsou zobecněny a publikovány různými institucemi. Pokud tato data zobecníme, pak lze konstatovat, že existuje dlouhodobý rostoucí trend vystavování potvrzení A1, a tedy potvrzují zvyšující se propojenost ekonomik členských států Evropské unie s pracovní silou jiného členského státu Evropské unie. Pro rok 2022 se jednalo o cca 4,6 mil. potvrzení A1. Jaký počet zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných na základě vystavených potvrzení A1 vycestuje za výkonem práce či poskytováním služeb do jiného členského státu Evropské unie či Evropského hospodářského společenství je ovšem obtížné odhadnout. Stejně je ovšem nutno podotknout, že někteří zaměstnanci a některé osoby samostatně výdělečně činné očividně o potvrzení A1 nežádají, či je nedostanou, a přesto konají práci v jiném členském státě, aniž by bylo

⁹ Srovnej článek L 114-15-1. *Code de la sécurité sociale* [francouzský zákoník sociálního zabezpečení].

¹⁰ Jako například pokuty, zadržení vozidla, povinnost platit pojistné do sociálních fondů, odmítnutí plnit dávky sociálního zabezpečení, a tak dále.

¹¹ Srovnej De WISPELAERE, F., L. de SMEDT a J. PACOLET. *Coordination of Social Security Systems at a Glance: 2023 Statistical Report* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. 104 s. [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-68-11802-3. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/000847>.

¹² De WISPELAERE, F., L. de SMEDT a J. PACOLET. *Coordination of Social Security Systems at a Glance: 2023 Statistical Report* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024, s. 12 [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-68-11802-3. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/000847>.

vystaveno potvrzení A1 jinou kompetentní institucí, a aniž by v hostitelském státě tyto osoby hradily povinné odvody do místních sociálních fondů.

Z počtu necelých 70 000 vystavených potvrzení A1 ze strany České správy sociálního zabezpečení lze prokázat, že podíl vyslaných zaměstnanců, respektive osob samostatně výdělečně činných byl pouze 11,1 %. Pokud je již zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná vyslána, pak je hostitelským státem v 1 ze 3 případů Německo a v 1 z cca 10 případů Rakousko či Slovensko. Většina vystavených potvrzení A1 se týká situace, kdy zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná je současně výdělečně činná ve dvou či více členských státech Evropské unie. Situace je taková, že dokonce členové aktivních záloh konají práci v zahraničí a Armáda České republiky musí čelit situaci, zda lze za člena aktivních záloh platit pojistné cizímu členskému státu Evropské unie.¹³

Dílčím způsobem lze tak uzavřít, že rozhodně není pravda, že by vyslaní zaměstnanci či osoby samostatně výdělečně činné z České republiky měli potenciál rozvrátit sociální systém Belgie, Německa, Rakouska, či snad Francie.

2 Právní povaha potvrzení A1

Předchůdce potvrzení A1 měl kódové označení E-101 a byl jako formulář připraven k provedení nařízení č. 1408/71.¹⁴ K určení vzhledu E-101 a dalších formulářů docházelo rozhodnutími Administrativní komise.¹⁵ Potvrzení se měnily, a to jednak z důvodu rozšiřování Evropské unie

¹³ Navzdory článku 11 odst. 3. *Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123.

¹⁴ Což odkazuje na článek IV. *Regulation (EEC) No. 1408/71 of the Council of 14 June 1971 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community*. OJ EC L 149, 1971-07-05, s. 2-50. *Srovnej Decision No. 202 of 17 March 2005 on Model Forms Necessary for the Application of Council Regulations (EEC) No. 1408/71 and (EEC) No. 574/72 (E 001, E 101, E 102, E 103, E 104, E 106, E 107, E 108, E 109, E 112, E 115, E 116, E 117, E 118, E 120, E 121, E 123, E 124, E 125, E 126 and E 127)*. OJ EU L 77, 2006-03-15, s. 1-84. Nařízení č. 883/2004 (*Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123) a nařízení č. 987/2009 (*Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42) zaměnilo E 101 od 1. 5. 2010 potvrzením A1.

¹⁵ Jednalo se o rozhodnutí č. 88, 107, 108 a následně též č. 120, 130 a 164.

(v duchu principu, že vyslaný zaměstnanec a osoba samostatně výdělečně činná dostane potvrzení A1 ve svém jazyce), jednak z důvodu změn osobního a věcného rozsahu působnosti koordinace sociálního zabezpečení. K nahrazení E-101 došlo s účinností nařízení č. 883/2004, a to od 1. května 2010.

2.1 Rozsah aplikace

Potvrzení A1 se vystavují především pro občany Evropské unie. Pokud se jedná o občany třetích států, jsou-li tito ve vysílajícím členském státě legálně a legálně zde též pracují, pak i oni mohou být při dodržení příslušné právní úpravy vysláni k poskytování služeb do jiného členského státu Evropské unie, a i v jejich případě lze žádat o vydání potvrzení A1.¹⁶

Naopak, v rozhodnutí *Grana-Novoa* Soudní dvůr Evropské unie judikoval, že potvrzení A1 se nepoužije v případech smluv o sociálním zabezpečení sjednaných mezi členským státem a jiným nečlenským státem či státy, které nespádají do předmětu úpravy předchůdce nařízení 883/2004.¹⁷ Stejně tak v případě rozhodnutí týkajících se dohody o Rýnu se potvrzení vystavené na základě této dohody nemůže považovat za potvrzení A1, respektive v daném případě E-101.

2.2 Název

U odborné veřejnosti existuje jistá nespokojenost s názvem potvrzení A1, neboť se zdá být tento název nepřipadný. Pokud se jedná o označení „potvrzení“ o příslušnosti k právním předpisům určitého státu, pak u některých forem formulářů ve specifických případech je uvedeno možná vhodnější označení „povolení“.¹⁸ V odborné literatuře se naprosto výji-

¹⁶ Srovnej *Case of Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank v. D. Balandin and Others* [2019-01-24]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2019, C-477/17, bod 44 a násl.

¹⁷ *Case of Maria Grana-Novoa v. Landesversicherungsanstalt Hessen* [1993-08-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1993, C-23/92.

¹⁸ Pochopitelně, v současné době je využíváno více certifikátů, jako například S1 potvrzuje nárok na zdravotní péči pro nároky ve zdravotním pojištění, pokud beneficiant je pojištěn v jiné zemi, než kde bydlí. S2 potvrzení o nároku na plánovanou zdravotní péči v jiné členské zemi Evropské unie nebo Evropského sdružení volného obchodu, S3 potvrzení o nároku na zdravotní péči v zemi, kde jste byli zaměstnáni, pro účely nároku na zdravotní péči v případě nezaměstnanosti, U1 potvrzení o získaných dobách pojištění, U2 povolení pro nepřetržitě pobírání dávek v nezaměstnanosti během hledání práce v jiné zemi, a tak dále.

mečně objevuje i „rozhodnutí A1“.¹⁹ Pokud se jedná o slovní označení potvrzení A1, pak Soudní dvůr Evropské unie již judikoval, že o slovech v jedné jazykové mutaci to není a že je třeba v pochybnostech analyzovat všechny jazykové verze, které přichází v úvahu.²⁰ K tomu je nutno doplnit, že nařízení č. 987/2009 používá pro označení potvrzení A1 termín „dokument“. „Dokumentem“ je pak podle článku 1 odst. 1 písm. c) nařízení č. 987/2009 soubor údajů bez ohledu na použitý druh nosiče, které jsou strukturovány takovým způsobem, že je možné je předávat elektronicky, a jejichž předávání je nezbytné, aby základní nařízení a prováděcí nařízení mohly fungovat. Citované nařízení pak řeší pochybnosti o platnosti dokumentů.

I když se koordinační nařízení vyhýbají pojmu „rozhodnutí“, potvrzení A1 určuje příslušnost k určitému systému sociálního zabezpečení, tedy svým způsobem je pravda, že určením příslušnosti například k českému sociálnímu zabezpečení je vlastně určeno, že se aplikuje české právo sociálního zabezpečení. Jedná se tedy stručně a ve zkratce řečeno o název správný, neboť se potvrzuje určení příslušnosti k určitému národnému právnímu systému sociálního zabezpečení. Celý institut je postaven na unijním právu a jako takový musí být a je vykládán. To, zda taková koncepce je dlouhodobě pro vnitřní trh smysluplná, když mimo koordinaci sociálního zabezpečení zůstala (ne)koordinace daní a když tato daňová suverenita členských států představuje velký problém pro vnitřní trh, je ovšem druhá věc.

2.3 Unijní požadavky na řízení o vydání

Vysílající zaměstnavatel i vysílaná osoba samostatně výdělečně činná jsou povinni splnit oznamovací povinnost vůči kompetentní instituci a včas si požádat o vystavení potvrzení A1. Právním podkladem pro toto určení (nikoliv volbu) jsou články 11 až 16 nařízení č. 883/2004.²¹ Aniž bychom zabíhali do detailů lze obecně konstatovat, že u žádného z povolání není rozhodné právo určeno volbou. Tím může být podle povahy práce a okolností konkrétního případu například stát místa výkonu práce, stát mateřského letiště posádky či u řidičů kamionové přepravy sídlo

¹⁹ KOLDINSKÁ, K., G. PIKOROVÁ, L. ŠVEC a I. TOMEŠ. *Sociální zabezpečení osob migrujících mezi státy EU*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 76-77. ISBN 978-80-7400-439-1.

²⁰ Srovnej *Case of Marianne Wörsdorfer, née Koschniske, v. Raad van Arbeid* [1979-07-12]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1979, C-9/79.

²¹ *Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123.

zaměstnavatele provozujícího mezinárodní dopravu zboží. Právní předpoklady pro vydání potvrzení A1 jsou u některých profesí komplikované, a ne vždy jsou stanoveny pouze v unijních nařízeních, ale též v doporučených Administrativní komise.

Pokud se jedná o další kritéria uplatňovaná kompetentními institucemi, jež nejsou explicitně zmíněny v primárním unijním právu, pak se jedná o kritérium místa podstatné části ekonomických aktivit, jež se aplikuje na osoby vykonávající výdělečnou činnost ve dvou a více členských státech.²² Námi zvolený příklad se týká řidiče mezinárodní kamionové dopravy zboží. Tato osoba podléhá právním předpisům členského státu, na jehož území má bydliště, pokud v tomto členském státě vykonává podstatnou část své činnosti (alespoň 25 % své mzdy nebo činnosti),²³ nebo pokud nevykonává podstatnou část své činnosti v členském státě, na jehož území má bydliště,²⁴ právním předpisům členského státu, na jehož území se nachází sídlo nebo místo podnikání podniku nebo zaměstnavatele, pokud je zaměstnána u jediného podniku nebo zaměstnavatele. Netřeba dodávat, že kritérium 25 % je poměrně překvapivé, protože matematik by očekával jistě kritérium 51 %. Z hlediska praxe lze doplnit, že Česká správa sociálního zabezpečení nemá jednoznačnou a jednoduchou metodiku, jak těchto 25 % zjišťovat například u řidičů mezinárodní dopravy,²⁵ pilotů či akademiků.

²² Soudní dvůr Evropské unie nazývá toto místo jako pravidlo státu zaměstnání.

²³ První kritérium vyžaduje současné splnění dvou podmínek: bydliště na území členského státu, v němž řidič vykonává podstatnou část své činnosti. Podstatnou částí činnosti se rozumí alespoň 25 % pracovní doby nebo odměny strávené v tomto státě.

²⁴ „Bydlištěm“ se rozumí obvyklé bydliště (článek 11. *Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42). Pro účely tohoto příspěvku předpokládáme, že řidiči nemají bydliště ve státě, kde tráví podstatnou část své pracovní doby jako řidiči zaměstnavatele. Při posuzování „podstatné části činnosti“ řidičů v mezinárodní dopravě se v praxi obecně uznává, že nejvhodnějším kritériem, na němž lze založit rozhodnutí, je pracovní doba. Je však třeba uznat, že rozdělení činnosti mezi dva nebo více členských států nemusí být pro pracovníka v dopravě vždy tak zřejmé jako pro pracovníka ve „standardním“ přeshraničním zaměstnání. Proto může být v takových případech, kdy je obtížné odhadnout pracovní dobu v členském státě bydliště, nezbytné podrobnější zkoumání pracovních režimů pro určení použitelných právních předpisů.

²⁵ Unijní zákonodárce hledal vyvážená odvětvová pravidla pro vysílání, která jsou založena na existenci dostatečné vazby mezi řidičem a poskytovanou přepravní službou a územím hostitelského členského státu. Zatímco mezinárodní přeprava v tranzitu přes území členského státu nepředstavuje situaci vysílání, kombinovaná přeprava ano, pokud povaha služby poskytované během počátečního nebo konečného silničního úseku není úzce spojena s členským státem usazení, pokud je silniční úsek sám o sobě přeshraniční operací.

Dalším souvisejícím problémem jsou tzv. fiktivní sídla. Zjednodušeně řečeno je hraničním ukazatelem u kamionové přepravy zboží umístění (skutečného) sídla zaměstnavatele. U některých zaměstnavatelů je však jejich sídlo fiktivní, když zaměstnavatelova přítomnost je například v České republice prakticky omezena pouze na štítek na vstupních dveřích kanceláře („mosazný štítek“, neboli v angličtině příznačně označení „brass plate“). V daném státě jsou zaměstnanci pouze rekrutováni, je sjednána pracovní smlouva a následně již jedou do jiného státu převzít služební vozidla a zboží přepravují zase v jiných členských státech. Pokud zaměstnavatel řidiče vykonává práci v různých členských státech a v žádném z těchto států, zejména ne v hostitelském státě současně nebydlí a nevykonává činnost v rozsahu 25 %, pak se na sídlo zaměstnavatele řidiče použije pravidlo, že se na něj vztahují právní předpisy členského státu, na jehož území se nachází sídlo nebo místo podnikání podniku nebo zaměstnavatele, pokud nevykonává podstatnou část své činnosti v členském státě, na jehož území má bydliště, pokud je zaměstnán u téhož zaměstnavatele.²⁶

Administrativní komise, a posléze i Soudní dvůr Evropské unie dovodili, že příslušnost zaměstnanců k sociálnímu zabezpečení nemůže být spojena se sídlem společnosti, která nemá skutečné rozhodovací pravomoci umístěné v daném členském státě. Společnost je pak považována za usídlenou v takovém státě, kde má umístěnu skutečnou správu a administrativní podporu (obvykle sídlo centrály koncernu). Přitom je ovšem nutno posuzovat:²⁷

✚ dobu, po kterou je zaměstnavatel usazen v daném členském státě;

Naproti tomu, pokud je přepravní operace během silničního úseku prováděna v hostitelském členském státě nebo jako nestranná mezinárodní přepravní operace, existuje dostatečná vazba na území hostitelského členského státu. Proto by se měla použít pravidla pro vysílání. Pokud řidič vykonává dvoustrannou přepravu z členského státu, v němž je podnik usazen (členský stát sídla), na území jiného členského státu nebo třetí země nebo zpět do členského státu sídla, je povaha služby úzce spojena s členským státem sídla. Naopak, v případě, že řidič vykonává jiné druhy činností, zejména kabotážní přepravu nebo nestrannou mezinárodní přepravu, existuje dostatečná vazba na území hostitelského členského státu.

²⁶ Srovnej článek 14 odst. 5 písm. a). *Regulation (EEC) No. 1408/71 of the Council of 14 June 1971 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community.* OJ EC L 149, 1971-07-05, s. 2-50.

²⁷ Srovnej článek 14(5a). *Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems.* OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42.

- ✚ počet administrativních pracovníků pracujících v té které kanceláři;
- ✚ místo, kde je uzavřena většina smluv se zákaznicí;
- ✚ geografické umístění kanceláře, která určuje politiku a provozní záležitosti zaměstnavatele;
- ✚ místo, kde se realizují hlavní finanční operace zaměstnavatele, včetně bankovníctví;
- ✚ místo určené podle nařízení Evropské unie jako místo odpovědné za správu a vedení záznamů týkajících se regulačních požadavků konkrétního odvětví, v němž zaměstnavatel působí, a
- ✚ místo, kde probíhá nábor zaměstnanců.

U kamionové přepravy se též posuzují rozvrh práce z hlediska geografického působení zaměstnavatele (tj. kolik pracovní doby stráví řidič v domovském státě a kolik v jiném státě), trasy jednotlivých cest a odhadovaný čas cest strávený v jednotlivých státech. Obecně platí, že čím více kritérií je splněno, pak tím méně by měla kompetentní instituce vydat potvrzení. Jak Soudní dvůr Evropské unie dovedil ve věci *DRV Intertrans BV*, naopak, nezvratným důkazem není to, že licence či koncese pro mezinárodní přepravu byla vydána v určitém členském státě.²⁸

Posuzuje-li kompetentní instituce takový případ, pak podle představ Soudního dvora Evropské unie i Administrativní komise by si měla vyžádat všechny tyto podkladové dokumenty. Pokud metoda poměrování délky pracovní doby strávené v jednotlivých členských státech nebude fungovat, pak kompetentní instituce musí aplikovat jiný metodický přístup, a to například posuzování podle pořádaných a obslužených akcí či podle jiných měrných jednotek. Posouzení by mělo být v těchto případech, je-li to možné, založeno na rozvržení pracovní doby převyšující 12-hodinové směny.

Kompetentní instituce aplikuje na jí předestřený skutkový stav nařízení č. 883/2004. Soudní dvůr Evropské unie opakovaně judikoval, že kompetentní instituce musí pečlivě zvážit a posoudit všechny relevantní skutečnosti pro rozhodnutí ve věci, tak, aby potvrzení A1 bylo správné.²⁹

²⁸ *Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21.

²⁹ *Srovnej Case of Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o. v. Zakład Ubezpieczeń Społecznych* [2012-10-04]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2012, C-115/11, bod 45; *Case of Fitzwilliam Executive Search Ltd v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen* [2000-02-10]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-202/97, bod 51; a *Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de*

Pro jednotlivé sektory ekonomiky pak, pochopitelně, mohou existovat detailnější pravidla. Tak například směrnice 2020/1057 stanoví zvláštní pravidla pro kamionovou dopravu a podrobněji tak rozpracovává pravidla obsažená ve směrnici 96/71/EC a směrnici č. 2014/67/EU, kdy se vyžaduje vyšší stupeň spojitosti vysílajícího zaměstnavatele se státem sídla, a nikoliv s hostitelským státem.³⁰

Jak opakovaně Soudní dvůr Evropské unie judikoval, je právem hostitelských států očekávat, že kompetentní instituce vysílajících států provedou prošetření případu důkladně. Hostitelské státy rovněž digitalizují své agendy a posilují aplikace, které sledují nesrovnalosti v postavení vyslaných zaměstnanců (příkladem je belgický projekt Osiris) a tyto nesrovnalosti oznamují vysílajícím státům, a to skrze běžné komunikační kanály či nejzávažnější případy též v rámci politických jednání.³¹

Výsledkem šetření ze strany kompetentní instituce je určení příslušnosti k právním předpisům určitého konkrétního státu. Jedná-li se například o vyslaného zaměstnance, pak je v souladu s právní úpravou a judikaturou nutno zjistit, zda zaměstnanec je efektivně řízen zaměstnavatelem usídleným ve vysílajícím státu.³² Soudní dvůr Evropské unie dále poměrně záhy dodal, že výjimka u vyslaného agenturního zaměstnance je odůvodněna pouze tehdy, pokud vysílající zaměstnavatel, agentura práce, podniká obvykle právě na území státu svého sídla.³³ U jiných vyslaných zaměstnanců je pak požadováno, aby vysílající zaměstnavatel měl ve vysílajícím státě skutečné vedení společnosti (jedná se o věc C-73/06 *Planzer Luxembourg*). Sídlo hospodářské činnosti společnosti je tak místo, kde

la Monnaie [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97, bod 38.

³⁰ CARRASCOSA BERMEJO, D. a J. MOLINA MILLÁN. The Binding Nature of Posting PDA1 Issued under EU Social Security Coordination Regulations and the Possible Role of National Courts. *ERA Forum* [online]. 2023, vol. 24, no. 1, s. 69-103 [cit. 2024-06-21]. ISSN 1863-9038. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s12027-023-00749-6>.

³¹ Komunikačním kanálem je Social Research and Information Service (Service d'Information et de Recherche Sociale – SIRS).

³² *Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67, s. 354.

³³ Musí existovat spojení mezi vysílající agenturou práce a vyslanými zaměstnanci, a to tak intenzivní, že vyslaný zaměstnanec musí normálně pracovat v domovském státě u vysílajícího zaměstnavatele. Srovnej *Case of S.A.R.L. Manpower v. Caisse primaire d'assurance maladie de Strasbourg* [1970-12-17]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1970, C-35/70, bod 16.

jsou přijímána zásadní rozhodnutí týkající se obecného řízení dané společnosti a kde jsou vykonávány funkce její ústřední správy.³⁴

V případě České republiky je kompetentní institucí Česká správa sociálního zabezpečení, která po posouzení skutkového stavu vydá či nevydá potvrzení A1. S ohledem na rostoucí počet vystavovaných potvrzení A1 zaujme, že například Estonsko již tuto agendu nejen digitalizovalo, ale pro tyto účely též nasadilo umělou inteligenci. Je pravda, že formuláře a šablonovitý způsob vystavování potvrzení A1 k tomu vyloženě vybízí.³⁵

Právní status potvrzení A1 je vybudován na judikatuře Soudního dvora Evropské unie a z hlediska platné úpravy pak je shrnut v článku 5 nařízení č. 987/2009.³⁶ Česká správa sociálního zabezpečení podle Soudního dvora Evropské unie pouze ověřuje skutkový stav.³⁷ Pokud se jedná o právní následky spojené s potvrzením A1, pak jsou značné. Postup hostitelského státu je totiž ovládnán principem skutečné spolupráce. Hostitelský stát je tak povinen uznat potvrzení A1. Ve věci *A-Rosa* Soudní dvůr Evropské unie vyložil, že vydané potvrzení A1 váže hostitelský stát i v případě, že vyslaný zaměstnanec vykonává činnosti, jež nespádají do věcného rozsahu koordinačních nařízeních.³⁸

Hostitelský stát je tak povinen na zaměstnance či osobu samostatně výdělečně činnou s vydaným potvrzením A1 nahlížet jako na osobu, která je pojištěna v jiném členském státě Evropské unie či Evropského hospodářského společenství a nesmí ji zatížit povinností odvádět pojistné či jiné platby na sociální zabezpečení do svých sociálních fondů. Potvrzení

³⁴ *Case of Planzer Luxembourg Sàrl v. Bundeszentralamt für Steuern* [2007-06-28]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2007, C-73/06.

³⁵ Srovnej JORENS, Y., L. de SMEDT, F. de WISPELAERE a J. PACOLET. *Fraud and Error in the Field of EU Social Security Coordination: Reference Year: 2019* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021, s. 15 [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-76-32249-8. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/907070>.

³⁶ Jedná se o *Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42.

³⁷ Srovnej *Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21.

³⁸ Srovnej *Case of A-Rosa Flussschiff GmbH v. Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales d'Alsace (Urssaf), venant aux droits de l'Urssaf du Bas-Rhin and Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden* [2017-04-27]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2017, C-620/15, bod 53.

A1 váže všechny zaměstnavatele daného zaměstnance či osoby samostatně výdělečně činné.³⁹

Kompetentní instituce či další orgány hostitelského státu nemohou vydané potvrzení A1 jiného státu prostě zrušit či k němu nepřihlížet, a to ani v případě, že to zaměstnanec sám či osoba samostatně výdělečně činná sama požaduje. Bezmezná aplikace potvrzení A1 ovšem prosaditelná v reálném světě rovněž není, a tak je možné sledovat citlivý (někdo by řekl až vyloženě chirurgicky přesný) přístup Soudního dvora Evropské unie, který hájí současně striktní závaznost potvrzení A1 při výjimečné nezávaznosti potvrzení A1 v extrémních případech selhání kompetentních institucí státu vydání potvrzení A1.

2.4 Unijní nástroje nápravy

Protože potvrzení A1 se stalo klíčovým nástrojem pro koordinaci systému sociálního zabezpečení, stalo se i terčem nekalých aktivit směřujících přímo k podvodům v odvádění povinných odvodů. Netřeba dodávat, že každý případ padělání potvrzení A1,⁴⁰ či dokonce odhalení sofistikovanějších podvodů, které vydaná potvrzení A1 kryly, jen dále posílil obavy z podvodů v sociálním zabezpečení mezi laickou veřejností. Na vzniklou situaci unijní orgány reagovaly a postupně dotvořily systém opatření, jež by měly být nasazeny k odstranění nedorozumění i úmyslných protiprávních jednání. Opatření byla definována v několika právních dokumentech.⁴¹ Nedostatek kompetencí Evropské unie byl překonán tak, že boj proti podvodům byl prohlášen za integrální součást nařízení č. 883/2004 a je tedy součástí opatření směřujících k provedení tohoto nařízení.

V námi zkoumaném případě se snad nejedná o podvod, ale o důslednou aplikaci kritéria tzv. podstatné části činnosti v domovském státě. Řidiči však nebudou jezdit v České republice, ale budou přepravovat zboží v rámci západní Evropy. Nebudou tak podstatnou část zaměstnání nebo

³⁹ Tedy zaměstnavatele zaměstnance, který může být mimo tyto pracovněprávní vztahy též osobou samostatně výdělečně činnou.

⁴⁰ Srovnej *Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. 59 C 59/2021-91*.

⁴¹ Srovnej rozhodnutí č. H5, v originále *Decision No. H5 of 18 March 2010 concerning Cooperation on Combating Fraud and Error within the Framework of Council Regulation (EC) No. 883/2004 and Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EU C 149, 2010-06-08, s. 5-7.

samostatné výdělečné činnosti konat v domovském státě.⁴² Kompetentní instituce hostitelských států, kde má například sídlo koncern, budou poukazovat na to, že dceřiná společnost usídlená v České republice má zde pouze fiktivní sídlo a, stručně řečeno, jedná se o obcházení uplatňování článku 12 nebo podvodné použití článku 13 nařízení 883/2004,⁴³ protože mezi přemístěnými pracovníky a zaměstnavateli neexistuje žádný přímý vztah, ani nejsou udržovány podstatné činnosti ve vysílajících členských státech a tito zaměstnavatelé pouze zneužívají vysílání nebo přemísťování.⁴⁴

V rámci unijního prostředí se základem těchto opatření stala ještě užší a intenzivnější vzájemná spolupráce kompetentních institucí, jež měla být tím více založena na principech efektivní státní služby, efektivity, aktivní spolupráce, rychlosti reakce a dosažitelnosti.⁴⁵ Prvním opatřením v okamžiku, kdy kompetentní instituce má pochybnosti o vystavených potvrzeních A1, je zahájení intenzivní diskuze mezi kompetentní institucí hostitelského státu a kompetentní institucí státu, který vystavil potvrzení A1.⁴⁶ Jak výslovně stanoví článek 5 odst. 2 nařízení č. 987/2009: „V případě pochybnosti o platnosti dokumentu nebo správnosti skutečností, které jsou podkladem pro údaje v něm uvedené, instituce členského státu, která obdrží dokument, se obrátí na instituci, jež dokument vydala, se žádostí o nezbytná vyjasnění a popřípadě o zrušení uvedeného dokumentu. Vydá-

⁴² Pro určení toho, zda je podstatná část činností vykonávána v členském státě bydliště, se zohledňují určitá orientační kritéria, jako je pracovní doba a výše odměny. U osoby samostatně výdělečně činné obrát, pracovní doba, počet poskytnutých služeb nebo příjem. Podíl nižší než 25 % pak dle výše uvedeného kritéria je v rámci celkového hodnocení ukazatelem toho, že v členském státě bydliště není vykonávána podstatná část činnosti. Pro stanovení použitelných právních předpisů se zohledňuje situace předpokládaná pro období následujících 12 kalendářních měsíců.

⁴³ Falešné doložení, že se jedná o článek 13, namísto článku 12. *Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123.

⁴⁴ JORENS, Y., L. de SMEDT, F. de WISPELAERE a J. PACOLET. *Fraud and Error in the Field of EU Social Security Coordination: Reference Year: 2019* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021, s. 17 [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-76-32249-8. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/907070>.

⁴⁵ Srovnej rozhodnutí č. A1, v originále *Decision No. A1 of 12 June 2009 concerning the Establishment of a Dialogue and Conciliation Procedure concerning the Validity of Documents, the Determination of the Applicable Legislation and the Provision of Benefits under Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council*. OJ EU C 106, 2010-04-24, s. 1-4.

⁴⁶ Uskutečňuje se skrze systém elektronické výměny informací o sociálním zabezpečení (Electronic Exchange of Social Security Information – EESSI).

vající instituce opětovně zváží důvody pro vydání příslušného dokumentu a případně tento dokument zruší.“

Kompetentní instituce, která dokument vydala, je povinna v případě pochybností věc prošetřit. Pokud kompetentní instituce hostitelského státu není spokojena s prošetřením věci, nedojde-li ke zrušení vydaného potvrzení A1, pak musí využít smírčího řízení u Administrativní komise nebo mediace u Evropského úřadu práce. V českých podmínkách lze v této situaci očekávat jako opatření kontrolu ze strany inspekce práce, územní správy sociálního zabezpečení a v těch nejhorších případech zahájení trestního řízení. Naopak, Česká správa sociálního zabezpečení málokdy sama zahajuje řízení o odebrání potvrzení A1.

Pokud v rámci výměny informací nedojde k odstranění problému, pak musí kompetentní instituce hostitelského státu využít smírčí řízení u Administrativní komise či mediační řízení u Evropského úřadu práce.⁴⁷ Smírčí řízení je vymezeno rozhodnutím Administrativní komise a je zahajováno nótou odeslanou ze strany diplomatického zastoupení hostitelského státu. Do 20 dnů od doručení je případ posouzen a je svoláno první smírčí jednání ve věci.⁴⁸ Četnost takových řízení je, jak již bylo zmíněno, obecně malá,⁴⁹ což samo o sobě svědčí o jisté nejistotě ze strany kompetentních institucí hostitelských států. Základním problémem smírčích a mediačních řízení totiž je, že cílem není závazné vrchnostenské rozhodnutí, jež by spor ukončilo ve prospěch určitého státu. Přesto jak posílená výměna informací, tak smírčí řízení jsou podle Soudního dvora Evropské unie obligatorními předpoklady pro zahájení řízení u Soudního

⁴⁷ Podle článku 76 odst. 6. *Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123; a článků 5, 6 a 16. *Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems*. OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42.

⁴⁸ Jedná se o rozhodnutí č. 181, v originále *Decision No. 181 of 13 December 2000 concerning the Interpretation of Articles 14(1), 14a(1) and 14b(1) and (2) of Council Regulation (EEC) No. 1408/71 on the Legislation Applicable to Posted Workers and Self-employed Workers Temporarily Working outside the Competent State*. OJ EC L 329, 2001-12-14, s. 73-77.

⁴⁹ Jak dokládají výroční zprávy Evropského úřadu práce a vědecké analytické zprávy. Reports on Social Security Coordination and Intra-EU Labour Mobility. In: *HIVA – Research Institute for Work and Society* [online]. 2024-03-12 [cit. 2024-06-21]. Dostupné z: <https://hiva.kuleuven.be/en/news/newsitems/Reports-on-social-security-coordination-and-intra-EU-labour-mobility-20171212>. Dále srovnej MORSA, M. The European Regulations on Social Security Coordination from the Perspective of the Belgian Authority. *Revue Belge de Sécurité Sociale*. 2019, no. 1, s. 140. ISSN 0035-0834.

dvora Evropské unie.⁵⁰ V rozhodnutí *Altun a ostatní* Soudní dvůr Evropské unie potvrdil, že soudy hostitelských států mohou přezkoumávat pravdivost potvrzení A1 i v případě rozhodnutí Administrativní komise, protože toto rozhodnutí má pouze nezávaznou povahu.⁵¹

V případě, že Administrativní komise není úspěšná ve smírčím řízení a hostitelský stát stále zpochybňuje správnost potvrzení A1, pak je na něm, aby oficiálně požádal komisi o zahájení řízení před Soudním dvorem Evropské unie o porušení unijního práva podle článku 259 Smlouvy o fungování Evropské unie.⁵²

Kromě předestřených tří nástrojů Soudní dvůr Evropské unie uznal, že ve výjimečných případech potvrzení A1 neváže orgány činné v trestním řízení. Soudní dvůr Evropské unie v situaci, kdy kompetentní instituce, která vydala potvrzení A1 (tehdy E-101), nekonala, vyslovil: „*Neprovede-li posledně uvedená instituce takový přezkum v přiměřené lhůtě, musí existovat možnost dovolat se těchto skutečností v rámci soudního řízení a domoci se tak, aby soud členského státu, do něhož byli pracovníci vysláni, k předmětným potvrzením nepřihlížel.*“⁵³ V takové situaci vydané potvrzení A1 stále váže hostitelský stát, a to až do doby, než o této žádosti s konečnou platností rozhodne. „*Za takových okolností nicméně soud členského státu, v němž je práce vykonávána, může v rámci trestního řízení vedeného proti osobám podezřelým z toho, že osvědčení A1 získaly nebo využívaly podvodně, konstatovat, že došlo k podvodu, a v důsledku toho k těmto osvědčením v rámci tohoto řízení nepřihlížet, pokud již uběhla přiměřená doba, aniž vydávající instituce znovu přezkoumala opodstatněnost vydání osvědčení a zaujala stanovisko ke konkrétním důkazům předloženým příslušnou institucí hostitelského členského státu, které nasvědčují tomu, že tato potvrzení byla získána nebo uplatňována podvodem, a případně uvedená osvědčení zrušila nebo odebrala, a dále pokud jsou dodrženy záruky spojené s právem na spravedlivý proces, které musí být těmto osobám při-*

⁵⁰ Tak *Case of A-Rosa Flussschiff GmbH v. Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales d'Alsace (Urssaf), venant aux droits de l'Urssaf du Bas-Rhin and Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden* [2017-04-27]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2017, C-620/15, bod 56.

⁵¹ *Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67, s. 355.

⁵² Srovnej *Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de la Monnaie* [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97, bod 44.

⁵³ *Criminal Proceedings against Ömer Altun and Others* [2018-02-06]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-359/16, bod 55 a bod 43.

znány.⁵⁴ Trestní soud hostitelského státu, který vede takového trestního řízení, však může s konečnou platností rozhodnout o tom, že k takovému podvodu došlo, a od potvrzení A1 odhlédnout pouze, pokud poté, co v případě potřeby přeruší soudní řízení podle vnitrostátního práva, konstatuje, že ačkoliv byl urychleně zahájen dialog a dohodovací řízení upravené v článku 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004, instituce, která uvedena osvědčení vydala, neprovedla jejich přezkum a v přiměřené lhůtě nezaujala stanovisko k důkazům předloženým příslušnou institucí hostitelského členského státu, v případě potřeby i tím, že by uvedená osvědčení zrušila nebo odebrala.⁵⁵

2.5 Správní rozhodnutí, ale též osvědčení

Princip garance je základní zásadou českého práva sociálního zabezpečení a znamená, že základní podmínky účasti v systémech sociálního zabezpečení jsou stanoveny zákonem, jak opakovaně dovodil Ústavní soud České republiky. To, že lze za určitých podmínek se od zákona odchýlit, přiznal Nejvyšší správní soud České republiky: „*Procesní pravidla jsou v moderním neosobním, administrativním státě důležitá, neboť při rozhodování velkého množství věcí zajišťují obdobné zacházení s jednotlivci v obdobných případech (§ 2 odst. 4 správního řádu) a předvídatelnost postupu správních úřadů a soudů, a proto nemají být lehkověrně ohýbána. Jsou však situace, kdy je výjimečně třeba dát přednost materiální spravedlnosti před lpěním na procesních pravidlech.*“⁵⁶ Proto lze snad chápat, že potvrzení A1 není považováno za rozhodnutí, i když je pro hostitelský stát závazné. V nesporných případech skutečně není důvod věc protahovat a vést správní řízení o určení příslušnosti k českým předpisům sociálního zabezpečení, když toto nikdo nerozporuje.

Nicméně, jak opakovaně judikoval Soudní dvůr Evropské unie: „*Osvědčení A1 vydané příslušnou institucí některého členského státu váže*

⁵⁴ *Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21.

⁵⁵ *Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21, bod 61; a *Case of Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRNPAC) v. Vueling Airlines SA v. Vueling Airlines SA and Jean-Luc Poignant* [2020-04-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2020, C-370/17 a C-37/18, bod 80.

⁵⁶ *Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 21. 9. 2017, sp. zn. 2 Ads 302/2017-23.*

nejen instituce členského státu, v němž je činnost vykonávána, ale rovněž soudy tohoto státu.⁵⁷ Pochopitelně, právě v hostitelském státě může vzniknout pochybnost o tom, zda potvrzení A1 bylo vystaveno správně.

To, že potvrzení A1 není rozhodnutím, umožňuje jednak přihlédnout k dalším kritériím, jež nemají oporu v zákoně, jednak též provozovat poměrně problematickou praxi, kdy potvrzení A1 lze vydat i zpětně, a to i na poměrně dlouhé období.⁵⁸

K vydání nového potvrzení A1 může, pochopitelně, dojít zejména v případech, kdy kompetentní instituce vysílajícího státu změní názor a rozhodne o zpětvzetí potvrzení A1, jak se stalo ve věci *Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu*.⁵⁹ Soudní dvůr Evropské unie pak v této věci vyslovil velmi problematický právní názor: „Instituce vydávající osvědčení A1, která poté, co z úřední povinnosti znovu posoudila skutečnosti, které jsou podkladem pro vydání tohoto osvědčení, zjistí nesprávnost těchto skutečností, může uvedené osvědčení zrušit.“ Tento postup, mimo jiné, odůvodnil tak, že: „Vzhledem k tomu, že osvědčení A1 není konstitu-

⁵⁷ *Srovnaj Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21, bod 45; a dále též *Case of Salzburger Gebietskrankenkasse and Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz v. Alpenrind GmbH and Others* [2018-09-06]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-527/16, bod 47.

⁵⁸ Soudní dvůr Evropské unie výslovně uznal, že E-101 může mít zpětný účinek s ohledem na článek 17. *Regulation (EEC) No. 1408/71 of the Council of 14 June 1971 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community*. OJ EC L 149, 1971-07-05, s. 2-50. Srovnaj *Case of Raad van Arbeid v. P. B. Brusse* [1984-05-17]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1984, C-101/83, body 20 a 21; a *Case of Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening v. Joop van Gestel* [1995-06-29]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1995, C-454/93, bod 29. Srovnaj článku 11 a 11a. *Regulation (EEC) No. 574/72 of the Council of 21 March 1972 fixing the Procedure for Implementing Regulation (EEC) No. 1408/71 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community*. OJ EC L 74, 1972-03-27, s. 1-83. Dále *Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de la Monnaie* [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97, body 43, 48, 53 – 54, 57, výroky 2 – 3.

⁵⁹ *Case of Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu v. TE* [2023-11-16]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-422/22; a LANGLOIS, N. Analysis: “A1 Certificate Withdrawal upon Initiative of the Issuing Institution: What Procedure Applies? (Case C-422/22, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu)” by Nicolas Langlois. In: *EU Law Live* [online]. 2023-11-20 [cit. 2024-06-21]. ISSN 2695-9585. Dostupné z: <https://eulawlive.com/analysis-a1-certificate-withdrawal-upon-initiative-of-the-issuing-institution-what-procedure-applies-case-c-422-22-zaklad-ubezpieczen-spolecznych-oddzial-w-toruniu-by-nicolas-l/>.

*tivním aktem, ale deklaratorním aktem, nemůže jeho zrušení vést ke ztrátě těchto práv.*⁶⁰

To ovšem neodpovídá běžně zkušenosti. Dojde-li k takové situaci, pak zaměstnavatel či osoba samostatně výdělečně činná jsou povinni zaplatit povinné odvody do nově určeného systému sociálního zabezpečení a skutečnost, že zaplatili povinné odvody do jiného systému sociálního zabezpečení sama o sobě toto nevylučuje a není často ani polehčující okolností. Proto se zdá zdůvodnění poskytnuté Soudním dvorem Evropské unie jako nepřilíš přesvědčivé, když Soudní dvůr Evropské unie konstatuje: „Zaprvé je totiž třeba připomenout, že vydáním takového osvědčení příslušná instituce členského státu pouze prohlašuje, že dotyčný pracovník podléhá právním předpisům tohoto členského státu (obdobně viz rozsudek ze dne 30. března 2000, *Banks a další*, C-178/97, EU:C:2000:169, bod 53).“ K tomu se dodává, že článek 5 nařízení č. 987/2009 neupravuje žádný postup pro případ, že dříve závazné potvrzení A1 je zrušeno.

Podle národní české úpravy by pro právní kvalifikaci proto v první řadě přicházelo v úvahu ustanovení § 154 správního řádu.⁶¹ Inspirací by mohla být judikatura, která různé instituty, jako například potvrzení o finanční způsobilosti či tzv. překlenovací štítek, za osvědčení prohlásila.⁶² Smysl osvědčení oproti deklaratornímu rozhodnutí ovšem spočívá, mimo jiné, v tom, že

- ✚ se jedná o jeden z podkladů pro rozhodnutí;
- ✚ jediným subjektem, jehož se potvrzení může dotýkat, je žadatel;
- ✚ práva ostatních osob vydáním tohoto potvrzení nemohou být dotčena; a
- ✚ je v zájmu žadatele, aby postup při vydávání potvrzení byl, pokud možno, co nejjednodušší a nejrychlejší.

To ovšem v případě potvrzení A1 pravda není (s výjimkou zájmu na rychlosti a jednoduchosti), protože jednak žadatelů je více (se zaměstnancem jeho zaměstnavatel či zaměstnavatelé), a jednak práva třetích osob mohou být dotčena. Především jsou to práva příbuzných žadatele, ale též práva dalších osob poskytujících žadateli služby (věcné dávky)

⁶⁰ *Case of Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu v. TE* [2023-11-16]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-422/22, bod 48.

⁶¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² Tak *Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2013*, sp. zn. 10 A 77/2011-78; a dále též *Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. 5. 2010*, sp. zn. 2 Ans 1/2009-71.

v rámci práva sociálního zabezpečení. Pokud by se zaměstnavatel daného zaměstnance nepodřídil a povinné odvody do určeného systému nedopltil (při zpětném určení příslušnosti), hrozí mu veřejnoprávní sankce, které v některých státech mají i povahu trestu.

Máme tak za to, že výklad Soudního dvora Evropské unie představuje v některých případech vlastně politiku usmírování, kdy je snaha ochránit podstatu potvrzení A1, ač by tento institut vadil někdy hostujícím státům, a někdy též státům vysílajícím. Tyto politické kroky však nemohou zastřít skutečnost, že potvrzení A1 doprovází vrchnostenský akt určení příslušnosti k právním předpisům, z něhož vyplývají pro všechny dotčené zásadní právní následky. O vydání potvrzení A1 žádá zaměstnanec, respektive v případě osoby samostatně výdělečně činné tato osoba. Bude-li potvrzení A1 uděleno, pak je jím stvrzeno, že zaměstnanec je v určitém systému sociálního zabezpečení pojištěn a současně se všem jeho zaměstnavatelům určuje, kam mají platit a podle jaké úpravy povinné odvody. Na základě tohoto určení je současně veřejnoprávně určeno, že v jiných systémech sociálního zabezpečení zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná účastná není.⁶³ Volba práva ze strany zaměstnance, zaměstnavatele či osoby samostatně výdělečně činné zde ovšem *de lege lata* připsána není.

Je tedy podle českého práva absolutně vyloučeno, že by takovýmto způsobem bylo možné zasáhnout do práv jednotlivce jinak než veřejnoprávním rozhodnutím. I když je potvrzení A1 institutem unijního práva a je vydáváno na základě unijního nařízení, není možné, aby Česká správa sociálního zabezpečení jako kompetentní instituce uplatňovala státní moc jinak než v souladu se zásadou legality na základě zákona, v jeho mezích a způsobem, který stanoví zákon.⁶⁴ Je-li zde proto spor o účast v pojistných systémech, pak Česká správa sociálního zabezpečení v těchto případech koná ve správním řízení a potvrzení A1 je potvrzením o proběhlém správním řízení a o jeho výsledku. Předmětem tohoto správního řízení je určení příslušnosti k českému systému nemocenského, důchodového a zdravotního pojištění, jakož i určení účasti v dalších subsystémech práva sociálního zabezpečení, jak to odpovídá věcnému a osobnímu rozsahu nařízení č. 883/2004. To, že Česká správa sociálního

⁶³ *Case of Rijksdienst voor Sociale Zekerheid v. Herbosch Kiere NV* [2006-01-26]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2006, C-2/05, bod 21, a judikatura tam citovaná.

⁶⁴ Článek 2 odst. 3 Ústavy České republiky, článek 2 odst. 2 a článek 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

zabezpečení správní rozhodnutí v těchto případech v písemné podobě nevydává, je sice fakt, není to však správný postup, a to ne v případech, kdy je spor o účast v českém sociálním zabezpečení.

Z hlediska práva sociálního zabezpečení se zde totiž vyloženě nabízí instituty týkající se tzv. sporů o účast na nemocenském a důchodovém pojištění osoby zúčastněné na řízení.⁶⁵ Podstatou těchto sporů je závazně rozhodnout, zda je určitá osoba účastná českého systému sociálního pojištění. V případě nemocenského a důchodového pojištění se jedná o kompetenci územní správy sociálního zabezpečení.⁶⁶ Příznačná je i dikce zákona, který kompetenci rozhodovat ve sporu o účast na pojištění svěřuje územní správě sociálního zabezpečení tehdy, je-li o tom spor. Oporu pro tento výklad lze nalézt jednak v rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, jednak v praxi jiných kompetentních institucí. Tak například ve věci C-410/21 je uvedeno, že slovenská kompetentní instituce o vydání potvrzení A1 rozhodne, a to tak, že se prozatímně ruší. Doslova: „Tato instituce nicméně zdůraznila zaprvé, že až důkazy, které by jí měl předat belgický inspektorát, a výsledek trestního řízení probíhajícího před belgickými soudy jí umožní s konečnou platností určit právní předpisy použitelné na dotčené pracovníky, a zadruhé, že do té doby budou tyto pracovníci nadále podléhat slovenskému systému sociálního zabezpečení a žádné z dotčených osvědčení A1 nebude odebráno s konečnou platností.“⁶⁷

Závěr

Základním cílem otevřené metody koordinace sociálního zabezpečení je předejít dvojímu povinnému pojištění migrujícího zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné, aby tak tyto osoby a případně též jejich zaměstnavatelé nebyli povinni platit předepsaná plnění do sociálních fondů více států a zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná nevypadly

⁶⁵ Srovnej *Rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice ze dne 22. 2. 2011, č.j. 46005/110-6312-24.1.2011-1791/4/KD/2*, o tom, že osobě zúčastněné na řízení trvala účast na nemocenském pojištění. *Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 6. 2011, č.j. 46091/010-6212-5.4.2011-21171-7/2-TL*. Rozhodnutí bylo ze strany České správy sociálního zabezpečení potvrzeno tak, že bylo zamítnuto odvolání proti tomuto rozhodnutí.

⁶⁶ Srovnej *Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů*, ustanovení § 84 odst. 2 písm. a) bod 1; a *Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů*, ustanovení § 6 odst. 3 písm. a) bod 1.

⁶⁷ *Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21, bod 27.

ze sociální záchranné sítě pro migraci za prací.⁶⁸ Proto jsou vyslaní zaměstnanci i osoby samostatně výdělečně činné vždy podřízeni jednomu právu sociálního zabezpečení ve smyslu zásady jednoho právního řádu. Tato zásada v kombinaci s tím, že u žádného povolání není *de lege lata* umožněna volba práva sociálního zabezpečení má ovšem též účinky rozdělovací, generující problémy.⁶⁹ Vždy totiž bude určeno jen jedno právo sociálního zabezpečení; jiné systémy jsou automaticky vyloučeny, ač by jejich aplikace na vyslaného zaměstnance či osobu samostatně výdělečně činnou mohla být v daném případě zaměstnancem chtěna, vhodnější, účelnější, či prostě sociálně bezpečnější. Určení jednoho práva sociálního zabezpečení bez ohledu na vůli migrující osoby je pochopitelné s ohledem na snahu snížit administrativní zátěž a záměr poskytnout ekonomice jednoduchá a obecně platná pravidla pro řešení předmětných situací. Do soukolí hraničních určovatелů se ovšem od počátku vetkal záměr hostitelského státu bránit se proti sociálnímu dumpingu, tedy blokovat levnější pracovní sílu, protože tato by mohla mít negativní důsledky na jeho sociální smír. Nástroj k posílení vnitřního trhu se tak stal zátěží, jež může mít fatální dopady na konkrétního neopatrného zaměstnavatele či osobu samostatně výdělečně činnou. Je nutno dodat, že koordinace se netýká daňové suverenity členských států, která sama o sobě je jednou z největších překážek koordinace sociálního zabezpečení.

Odpovědi na praktické aplikační problémy spojené s koordinací systémů sociálního zabezpečení bylo posilování unijní byrokracie (vytvořením Administrativní komise)⁷⁰ a tlak na vyšší formalizaci celého systému. Ukázalo se, že migrující pracovníci potřebují doklad potvrzující nárok na dávky a služby ze sociálního zabezpečení, kontrolující orgány pak potře-

⁶⁸ Srovnej *Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67.

⁶⁹ Srovnej *Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67; *Case of Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank v. M. G. J. Kits van Heijningen* [1990-05-03]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1990, C-2/89, bod 12; *Case of Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG v. Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg* [1995-01-19]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1995, C-425/93, bod 9; *Case of P. J. Huijbrechts v. Commissie voor de behandeling van administratieve geschillen ingevolge artikel 41 der Algemene Bijstandswet in de provincie Noord-Brabant* [1997-03-13]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1997, C-131/95, bod 17; a *Case of Anne Kuusijärvi v. Riksförsäkringsverket* [1998-06-11]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1998, C-275/96, bod 28.

⁷⁰ Hlava III, kapitola 8, články 43 a 44. *Regulation No. 3/58 of the Council of 25 September 1958 concerning Social Security for Migrant Workers*. OJ EC 30, 1958-12-16, s. 561-596.

bují nástroje pro správný dohled, aby nedocházelo ke zneužívání dávek sociálního zabezpečení.

A tak vzniklo potvrzení A1 jako důležitý pilíř svobodného pohybu osob,⁷¹ jako viditelný důkaz funkčnosti myšlenky koordinace sociálního zabezpečení.⁷² Kdyby jej nebylo, pak by nepochybně členské státy měly tendenci vystavovat vlastní rozhodnutí, jimiž by bylo určeno, že migrující pracovník je pojištěn právě v tom kterém státě, a tak by se stávalo, že dva členské státy by rozhodly o příslušnosti migrujícího pracovníka do svých systémů práva sociálního zabezpečení a mohlo by dojít k pozitivním i negativním kompetenčním konfliktům.⁷³ Jak opakovaně dovodil Soudní dvůr Evropské unie a posléze to převzaly též unijní koordinační nařízení,⁷⁴ potvrzení A1 je závazné pro instituci, která jej vydala, stejně tak váže orgány hostitelského státu. I soudy hostitelského státu jsou potvrzením A1 vázány. Právní závaznost však neznamená, že by nemohla být potvrzení A1 vystavena omylem, věcně nesprávně anebo, jistě v minimu případů, jako nástroj zlé vůle ke zlevnění pracovní síly a obcházení úpravy sociálního zabezpečení v hostitelském státě.

Hostitelský stát je proto oprávněn přezkoumat potvrzení A1; musí však k tomu primárně využít informační nástroje připravené v rámci unijního práva. Nejedná-li se o chybu či padělané potvrzení A1 a vydávající kompetentní instituce potvrzení A1 nezruší,⁷⁵ pak musí zahájit smířčí či mediační řízení s kompetentní institucí státu, který potvrzení A1 vydal. I když hostitelský stát zahájí a povede trestní řízení, nemůže příslušný trestní soudce ignorovat vydané potvrzení A1, ale musí přerušit soudní řízení podle vnitrostátního práva a urychleně zahájit dialog a dohodovací

⁷¹ *Directive (EU) 2020/1057 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2020 laying down Specific Rules with Respect to Directive 96/71/EC and Directive 2014/67/EU for Posting Drivers in the Road Transport Sector and amending Directive 2006/22/EC as regards Enforcement Requirements and Regulation (EU) No. 1024/2012.* OJ EU L 249, 2020-07-31, s. 49-65, preambule bod 22.

⁷² *Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67, s. 354.

⁷³ *Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de la Monnaie* [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97, bod 41 (*Case of Fitzwilliam Executive Search Ltd v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen* [2000-02-10]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-202/97, bod 54).

⁷⁴ *Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de la Monnaie* [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97, bod 41.

⁷⁵ *Case of Fitzwilliam Executive Search Ltd v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen* [2000-02-10]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-202/97.

řízení upravené v článku 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004. Ani v případě potvrzení A1 totiž není jeho akceptace podmíněna zásadou reciprocity.⁷⁶

Potvrzení A1 není rozhodnutím, současně je však v České republice a jistě i v ostatních členských státech nemyslitelné, že by o tak důležité skutečnosti, v jakém systému sociálního zabezpečení je zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná zajištěna proti sociálním událostem, mohlo být nerozhodnuto či rozhodnuto tak, aniž by musely být respektovány principy právního státu. Proto lze o určení příslušnosti k sociálnímu a zdravotnímu pojištění vést příslušná správní řízení či k jejich vedení donutit orgány sociálního zabezpečení nástroji právního státu. Protože potvrzení A1 může být zrušeno kompetentní institucí, která jej vystavila, měl by žadatel i jeho případný zaměstnavatel mít toto na paměti. Jelikož s vydáním potvrzení A1 jsou spojeny zásadní právní účinky, je vhodné podle okolností konkrétního případu v rizikovějších či právně nepřehledných případech zvážit, zda nežádat Českou správu sociálního zabezpečení jako kompetentní instituci o vydání rozhodnutí o určení příslušnosti k nemocenskému a důchodovému pojištění, jak umožňují české národní předpisy. Právní mocí takovýchto správních rozhodnutí bude jistě žadatel a případně i jeho zaměstnavatel adekvátně chráněn i pro případ, že by vůči němu bylo zahájeno v hostitelském státě trestní řízení pro protiprávní neodvedení pojistného do sociálních fondů.

U řidiče mezinárodní dopravy by jistě bylo nejlepším řešením, aby byl podřízen jednomu unifikovanému právu sociálního zabezpečení.⁷⁷ Proto existuje též systém kvót Evropské konference ministrů dopravy, který je jedním z hlavních nástrojů upravujících přístup řidičů z třetích zemí na vnitřní trh Unie. Otevřená metoda koordinace systému sociálního zabezpečení tak není nejlepším možným způsobem řešení úpravy sociálního zabezpečení v rámci Evropské unie; s přihlédnutím k politickým realitám je však jistě druhým nejlepším řešením.

⁷⁶ Srovnej *Case of European Commission v. Kingdom of Belgium* [2018-07-11]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-356/15, bod 106; a dále *Case of Commission of the European Communities v. Republic of Finland* [2009-11-19]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2009, C-118/07, bod 48, a tam citovaná judikatura.

⁷⁷ Jak ostatně požadovala francouzská delegace při vyjednávání pravidel otevřené koordinace. Srovnej MORSA, M. The European Regulations on Social Security Coordination from the Perspective of the Belgian Authority. *Revue Belge de Sécurité Sociale*. 2019, no. 1, s. 140. ISSN 0035-0834.

Seznam bibliografických odkazů

- CARRASCOSA BERMEJO, D. a J. MOLINA MILLÁN. The Binding Nature of Posting PDA1 Issued under EU Social Security Coordination Regulations and the Possible Role of National Courts. *ERA Forum* [online]. 2023, vol. 24, no. 1, s. 69-103 [cit. 2024-06-21]. ISSN 1863-9038. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s12027-023-00749-6>.
- Case of „TEAM POWER EUROPE“ EOOD v. Direktor na Teritorialna direktisia na Natsionalna agentsia za prihodite – Varna* [2021-06-03]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2021, C-784/19.
- Case of AFMB e.a. Ltd v. Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* [2020-07-16]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2020, C-610/18.
- Case of Anne Kuusijärvi v. Riksförsäkringsverket* [1998-06-11]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1998, C-275/96.
- Case of A-Rosa Flussschiff GmbH v. Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales d'Alsace (Urssaf), venant aux droits de l'Urssaf du Bas-Rhin and Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden* [2017-04-27]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2017, C-620/15.
- Case of Barry Banks and Others v. Theatre royal de la Monnaie* [2000-03-30]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-178/97.
- Case of Bestuur der Sociale Verzekeringsbank v. J. H. van der Vecht* [1967-12-05]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1967, C-19/67.
- Case of Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank v. M. G. J. Kits van Heijningen* [1990-05-03]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1990, C-2/89.
- Case of Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC) v. Vueling Airlines SA v. Vueling Airlines SA and Jean-Luc Poignant* [2020-04-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2020, C-370/17 a C-37/18.
- Case of Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG v. Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg* [1995-01-19]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1995, C-425/93.

- Case of Commission of the European Communities v. Republic of Finland* [2009-11-19]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2009, C-118/07.
- Case of European Commission v. Kingdom of Belgium* [2018-07-11]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-356/15.
- Case of Fitzwilliam Executive Search Ltd v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen* [2000-02-10]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2000, C-202/97.
- Case of Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o. v. Zakład Ubezpieczeń Społecznych* [2012-10-04]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2012, C-115/11.
- Case of Maria Grana-Novoa v. Landesversicherungsanstalt Hessen* [1993-08-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1993, C-23/92.
- Case of Marianne Wörsdorfer, née Koschniske, v. Raad van Arbeid* [1979-07-12]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1979, C-9/79.
- Case of P. J. Huijbrechts v. Commissie voor de behandeling van administratieve geschillen ingevolge artikel 41 der Algemene Bijstandswet in de provincie Noord-Brabant* [1997-03-13]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1997, C-131/95.
- Case of Planzer Luxembourg Sàrl v. Bundeszentralamt für Steuern* [2007-06-28]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2007, C-73/06.
- Case of Raad van Arbeid v. P. B. Brusse* [1984-05-17]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1984, C-101/83.
- Case of Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank v. D. Balandin and Others* [2019-01-24]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2019, C-477/17.
- Case of Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening v. Joop van Gestel* [1995-06-29]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1995, C-454/93.

- Case of Rijkdienst voor Sociale Zekerheid v. Herbosch Kiere NV* [2006-01-26]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2006, C-2/05.
- Case of S.A.R.L. Manpower v. Caisse primaire d'assurance maladie de Strasbourg* [1970-12-17]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1970, C-35/70.
- Case of Salzburger Gebietskrankenkasse and Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz v. Alpenrind GmbH and Others* [2018-09-06]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-527/16.
- Case of Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu v. TE* [2023-11-16]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-422/22.
- Code de la sécurité sociale* [francouzský zákoník sociálního zabezpečení].
- Criminal Proceedings against FU, DRV Intertrans BV (C-410/21), and Verbraeken J. en Zonen BV, PN (C-661/21)* [2023-03-02]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2023, C-410/21 a C-661/21.
- Criminal Proceedings against Ömer Altun and Others* [2018-02-06]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 2018, C-359/16.
- De WISPELAERE, F., L. de SMEDT a J. PACOLET. *Coordination of Social Security Systems at a Glance: 2023 Statistical Report* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. 104 s. [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-68-11802-3. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/000847>.
- Decision No. 181 of 13 December 2000 concerning the Interpretation of Articles 14(1), 14a(1) and 14b(1) and (2) of Council Regulation (EEC) No. 1408/71 on the Legislation Applicable to Posted Workers and Self-employed Workers Temporarily Working outside the Competent State.* OJ EC L 329, 2001-12-14, s. 73-77.
- Decision No. 202 of 17 March 2005 on Model Forms Necessary for the Application of Council Regulations (EEC) No. 1408/71 and (EEC) No. 574/72 (E 001, E 101, E 102, E 103, E 104, E 106, E 107, E 108, E 109, E 112, E 115, E 116, E 117, E 118, E 120, E 121, E 123, E 124, E 125, E 126 and E 127).* OJ EU L 77, 2006-03-15, s. 1-84.

Decision No. A1 of 12 June 2009 concerning the Establishment of a Dialogue and Conciliation Procedure concerning the Validity of Documents, the Determination of the Applicable Legislation and the Provision of Benefits under Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council. OJ EU C 106, 2010-04-24, s. 1-4.

Decision No. H5 of 18 March 2010 concerning Cooperation on Combating Fraud and Error within the Framework of Council Regulation (EC) No. 883/2004 and Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council on the Coordination of Social Security Systems. OJ EU C 149, 2010-06-08, s. 5-7.

Directive (EU) 2020/1057 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2020 laying down Specific Rules with Respect to Directive 96/71/EC and Directive 2014/67/EU for Posting Drivers in the Road Transport Sector and amending Directive 2006/22/EC as regards Enforcement Requirements and Regulation (EU) No. 1024/2012. OJ EU L 249, 2020-07-31, s. 49-65.

Directive 96/71/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 1996 concerning the Posting of Workers in the Framework of the Provision of Services. OJ EC L 18, 1997-01-21, s. 1-6.

Directive 2014/67/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the Enforcement of Directive 96/71/EC concerning the Posting of Workers in the Framework of the Provision of Services and amending Regulation (EU) No. 1024/2012 on Administrative Cooperation through the Internal Market Information System ('the IMI Regulation'). OJ EU L 159, 2014-05-28, s. 11-31.

JORENS, Y., L. de SMEDT, F. de WISPELAERE a J. PACOLET. *Fraud and Error in the Field of EU Social Security Coordination: Reference Year: 2019* [online]. 1st ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. 40 s. [cit. 2024-06-21]. ISBN 978-92-76-32249-8. Dostupné z: <https://doi.org/10.2767/907070>.

KOLDINSKÁ, K., G. PIKOROVÁ, L. ŠVEC a I. TOMEŠ. *Sociální zabezpečení osob migrujících mezi státy EU*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 229 s. ISBN 978-80-7400-439-1.

LANGLOIS, N. Analysis: "A1 Certificate Withdrawal upon Initiative of the Issuing Institution: What Procedure Applies? (Case C-422/22, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu)" by Nicolas Langlois. In: *EU Law Live* [online]. 2023-11-20 [cit. 2024-06-21]. ISSN 2695-

9585. Dostupné z: <https://eulawlive.com/analysis-a1-certificate-withdrawal-upon-initiative-of-the-issuing-institution-what-procedure-applies-case-c-422-22-zaklad-ubezpeczen-spolecznych-oddzial-w-toruniu-by-nicolas-l/>.

Listina základních práv a svobod.

MORSA, M. The European Regulations on Social Security Coordination from the Perspective of the Belgian Authority. *Revue Belge de Sécurité Sociale*. 2019, no. 1, s. 139-157. ISSN 0035-0834.

Regulation (EC) No. 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Coordination of Social Security Systems. OJ EC L 166, 2004-04-30, s. 1-123.

Regulation (EC) No. 987/2009 of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 laying down the Procedure for Implementing Regulation (EC) No. 883/2004 on the Coordination of Social Security Systems. OJ EC L 284, 2009-10-30, s. 1-42.

Regulation (EEC) No. 1408/71 of the Council of 14 June 1971 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community. OJ EC L 149, 1971-07-05, s. 2-50.

Regulation (EEC) No. 574/72 of the Council of 21 March 1972 fixing the Procedure for Implementing Regulation (EEC) No. 1408/71 on the Application of Social Security Schemes to Employed Persons and Their Families Moving within the Community. OJ EC L 74, 1972-03-27, s. 1-83.

Regulation No. 3/58 of the Council of 25 September 1958 concerning Social Security for Migrant Workers. OJ EC 30, 1958-12-16, s. 561-596.

Reports on Social Security Coordination and Intra-EU Labour Mobility. In: *HIVA – Research Institute for Work and Society* [online]. 2024-03-12 [cit. 2024-06-21]. Dostupné z: <https://hiva.kuleuven.be/en/news/newsitems/Reports-on-social-security-coordination-and-intra-EU-labour-mobility-20171212>.

Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 6. 2011, č.j. 46091/010-6212-5.4.2011-21171-7/2-TL.

Rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice ze dne 22. 2. 2011, č.j. 46005/110-6312-24.1.2011-1791/4/KD/2.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 10 A 77/2011-78.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 31. 5. 2010, sp. zn. 2 Ans 1/2009-71.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 21. 9. 2017, sp. zn. 2 Ads 302/2017-23.

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. 59 C 59/2021-91.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., DSc.

Právnická fakulta
Univerzita Karlova v Praze
Náměstí Curieových 901/7
116 40 Praha 1
Česká republika
stefkom@prf.cuni.cz

 <https://orcid.org/0000-0003-1060-6682>

